

L A R I K S

De lariks mag zich weer verheugen op een grote belangstelling van de houtmarkt. Met zijn uitstekende houteigenschappen, grote duurzaamheid en goede verkrijgbaarheid is de lariks herontdekt als milieuvriendelijk bouwhout voor binnen- én buitentoepassingen.

Oorsprong en verspreiding

De Europese lariks (*Larix decidua* Mill.) is van oorsprong een boom van de bergstreken, waar hij van laag tot hoog voorkomt. Vanwege zijn zeer goede houteigenschappen is hij reeds lang geleden vanuit de bergen over een groot deel van Europa verspreid. In het vochtige Nederland bleef de teelt van Europese lariks echter beperkt vanwege zijn grote gevoeligheid voor larikskanker.

Toen aan het eind van de 19^e eeuw de kankerresistente Japanse lariks (*Larix Kaempferi* (Lamb.) Carr.) in Nederland werd geïntroduceerd, groeide het lariksareaal snel. Momenteel is lariks met ca. 17.000 ha in Nederland de derde meest voorkomende naaldboom in Nederland, na grove den en douglas.

De lariks

Het meest opvallende aan de lariks is dat hij in de winter zijn naalden laat vallen. De lariks wordt in Nederland tot 30m hoog en heeft opvallend stijve loodrecht afstaande zijtakken.

De lariks is een pionierboomsoort met een snelle jeugdgroei en een grote lichtbehoefte. De kroon is vrij open en laat veel licht door, waardoor hij goed te mengen is met andere boomsoorten zoals fijnspar, eik, tamme kastanje en beuk. Lariks heeft een zeer slechte vertering van de naalden, waardoor bijmenging met loofbomen gunstig is voor de humusontwikkeling.

De lariks stelt geen hoge eisen aan de bodem, maar wel aan de vochtvoorziening. Het vochtleverend vermogen van de grond moet goed zijn. Droge grond betekent direct minder goede groei. Daarbij moet het grondwater wel minstens 80-100cm diep zitten voor een goede bewortelbare zone. Vanwege het hoge risico van wortelrot is aanleg op landbouwgrond niet verstandig.

Hout

De lariks vormt al op jonge leeftijd kernhout, waardoor de spinhoutring vrij smal is, meestal niet groter dan 2cm. Het spinhout is geelachtig tot vuilwit van kleur en verschilt duidelijk van het donkere kernhout dat in kleur kan variëren van lichtgeelbruin tot roodachtig bruin. Het laathout is veel donkerder dan het voorjaarshout, waardoor de jaarringen duidelijk te onderscheiden zijn. Dit geeft gezaagd hout een mooie streep of vlamtekening.

Het hout van de lariks is voor een naaldhoutsoort vrij zwaar (gemiddeld 600 kg/m³ bij 12% vochtgehalte), hard, sterk en duurzaam (klasse III). Deze houtkwaliteiten hangen samen met de groeisnelheid. In lariks met jaarringbreedtes van ca. 2mm is het percentage laathout het hoogst, en heeft daarmee de beste eigenschappen. Bij langzamere groei maakt lariks minder laathout, bij een snellere groei maakt hij meer voorjaarshout.

Lariks groeit in Nederland vrij snel en heeft daarom niet de mooie eigenschappen van lariks uit bijvoorbeeld Rusland en Siberië, waar de bomen door de koude veel langzamer groeien. Voor hoogwaardig timmerwerk is inlands Lariks dan ook wat minder geschikt dan het Siberische hout. Momenteel is nog in onderzoek of de duurzaamheid van het langzaamgegroeide Siberische lariks zelfs zo goed is, dat deze eigenlijk binnen de duurzaamheidsklasse II valt.

Steeds vaker toegepast

Vanwege zijn duurzaamheid is Lariks een prima vervanger voor vele tropische houtsoorten en voor chemisch verduurzaamde houtsoorten voor buitentoepassingen. Momenteel vindt al steeds meer lariks zijn weg als paalhout in de grond- weg- en waterbouw, zoals heipalen, afrasteringpalen, boompalen en schuttingpalen. Ook in de gevelbetimmeringen wordt lariks steeds vaker gebruikt, o.a. in kozijnen, maar ook in gevelbekledingen waar de lariks het inmiddels veel duurdere Western Red Cedar vervangt. Vanzelfsprekend dient ook lariks met vakmanschap te worden gebruikt.

Lariks is dankzij zijn goede eigenschappen ook prima bouwhout voor dragende en steunende constructies. Voor binnengebruik is lariks zeer geschikt voor binnentimmerwerk, meubels, vloeren en trappen.

Stichting Robinia staat achter lariks

Stichting Robinia zet zich in voor een duurzaam gebruik van hout. Lariks is voor veel toepassingen het juiste hout op de juiste plaats en verdient het dan ook om meer gebruikt te worden.

Heeft u plannen met huis of tuin: denk eens aan lariks!

INLANDS LARIKS GEEFT UITZICHT EXTRA DIMENSIE

Een mooi voorbeeld van het gebruik van lariks is te vinden in de Kaapse bossen, nabij Doorn op de Utrechtse heuvelrug.

Op een hoogte van 53 meter in het Utrechtse Heuvelrug gebied rijst de Kaap op. Deze toren uit 2006 is een bijzonder staaltje van bouwen met larikshout. Letterlijk want de bijna 30 meter hoge toren bestaat uit een combinatie van staal, douglas en larikshout.

Het hout voor de toren is verwerkt door van Vliet Kastanjehout BV. Ernst Jan Damen van deze firma is trots op deze toren die bijna in de achtertuin van het bedrijf is te vinden. De lariks en de douglas die in de toren zijn verwerkt, zijn afkomstig van dunningen in de Kaapse bossen. Deze bossen zijn eigendom van de Vereniging Natuurmonumenten. Een mooi voorbeeld van de mogelijkheden voor inlands hout en samenwerking in de houtketen aldus Ernst Jan.

In de vorige toren kwamen jaarlijks ca. 70.000 bezoekers de bossen en omgeving van bovenaf bekijken. De nieuwe toren is nog net iets hoger en is daarmee aangepast aan de hoogte van de bossen eromheen. Vanuit de toren is de Dom van Utrecht te zien, en ook de OLV toren van Amersfoort. Verder biedt de toren een mooi uitzicht over het rivierengebied. Meer naar het oosten is Amerongen goed te zien.

De ontwerper, Tony de Haan van Natuurmonumenten, heeft in zijn ontwerp bewust voor een constructie gekozen die aan is te passen aan de hoogte van een bos. De elementen bestaan uit containerachtige staalconstructies die bekleed zijn met lariks panelen. De larikspanelen zijn zodanig gemaakt dat zij transparant zijn en door de afwisseling van de richting van de plankjes ontstaat een fraai dambordpatroon met bijzondere lichtinval. Voor de trappen die gemakkelijk te belopen zijn is gekozen voor douglashout.

De foto's geven alvast een indruk van dit mooie bouwwerk. Om het echt goed te zien moet u natuurlijk zelf gaan kijken. Zowel voor de constructie als het bijzondere uitzicht. U vindt de toren door vanaf de parkeerplaats 'Kaapse Bossen', tussen Doorn en Leersum, naar het noorden te lopen. Na een korte wandeling ziet u de toren dan vanzelf.

